

Hội thảo khoa học: Cạnh tranh giữa các cường quốc tại khu vực tiểu vùng sông Mekong mở rộng

Ngày 01/7/2021, tại Hà Nội, Viện Kinh tế và Chính trị thế giới (thuộc Viện Hàn lâm Khoa học xã hội Việt Nam) tổ chức Hội thảo khoa học với chủ đề *Cạnh tranh giữa các cường quốc tại khu vực tiểu vùng sông Mekong mở rộng*. Hội thảo được tổ chức theo hình thức trực tiếp và trực tuyến với sự tham gia của đông đảo các nhà khoa học. Mục đích của Hội thảo là nhằm nhận diện nguyên nhân, bản chất, nội dung và các phương thức cạnh tranh của các nước tại khu vực tiểu vùng sông Mekong mở rộng (GMS), từ đó dự báo những kịch bản có khả năng xảy ra, đưa ra các hàm ý cho Việt Nam trong việc hoạch định chính sách với các quốc gia liên quan nhằm tận dụng những tác động tích cực, giảm thiểu những tác động tiêu cực, bảo vệ toàn vẹn chủ quyền lãnh thổ, giữ vững môi trường hòa bình, ổn định để xây dựng và phát triển đất nước trong giai đoạn tới.

5 tham luận được trình bày tại Hội thảo tập trung vào các vấn đề: Cạnh tranh chiến lược địa chính trị của GMS; Tầm quan trọng của sông Mekong đối với ASEAN; Chính sách tăng cường ảnh hưởng của Mỹ đối với GMS; Sự gia tăng ảnh hưởng của Trung Quốc tại GMS dưới thời Chủ tịch Tập Cận Bình;... GMS gồm năm quốc gia thuộc ASEAN (gồm: Myanmar, Lào, Thái Lan, Campuchia và Việt Nam) và hai tỉnh của Trung Quốc (Vân Nam và Quảng Tây), với tổng diện tích là 2,6 triệu km². Đây là khu vực có tiềm năng kinh tế rất lớn với trữ lượng tài nguyên phong phú. Mekong là con sông có vai trò quan trọng đối với cuộc sống của hơn 60 triệu người dân ở các nước

thuộc lưu vực sông, nhất là các nguồn lợi về nông - lâm nghiệp, thủy sản, thủy điện, giao thông đường thủy...

Theo các đại biểu, trong vài thập niên gần đây, Đông Nam Á luôn lo ngại về tình thế kẹt giữa, tiến thoái lưỡng nan, phải duy trì quan hệ cân bằng với Mỹ và Trung Quốc. Việc Trung Quốc lập ra cơ chế hợp tác Mekong - Lan Thương (MLC) đã làm dấy lên các nghi ngờ chiến lược về kế hoạch và ảnh hưởng của nước này trong khu vực. Từ lâu các nước vừa và nhỏ đã tìm cách vươn tới các cường quốc bên ngoài GMS để duy trì trật tự khu vực, bằng cách không chỉ theo đuổi hợp tác an ninh mà còn làm sâu sắc hơn các quan hệ kinh tế, nhằm hạn chế sự thống trị độc quyền của bất kỳ một cường quốc nào, đồng thời tạo ra sự phụ thuộc lẫn nhau về kinh tế và đạt được các lợi ích từ hợp tác. Tuy nhiên, điều này dường như cho thấy các nước nhỏ ở khu vực Đông Nam Á chủ động theo đuổi các cường quốc lớn. Hiệu quả của chiến lược nước đôi này phụ thuộc chủ yếu vào các cường quốc. Các đại biểu nhận định, trong điều kiện nhất định, tính chất một chiều này cần được xem xét lại.

Các ý kiến trao đổi đều thống nhất rằng, các cam kết của các cường quốc bên ngoài khu vực mang lại lợi ích cho các nước thuộc GMS, bởi thông qua các cam kết này mà nhiều lựa chọn cho phát triển kinh tế được hiện thực hóa. Tuy nhiên, duy trì sự cân bằng tốt đẹp giữa các cường quốc, đặc biệt Mỹ và Trung Quốc, là một thách thức, do vậy các nước thuộc GMS cần đoàn kết, thống nhất và gửi đi một thông điệp rõ ràng rằng tăng cường hợp tác với các cường quốc bên ngoài không thể bị đánh đồng với việc phải lựa chọn bên nào.

PHẠM NGUYỄN